

Suniti Williams za dobrodošlico Na Golici in šopek šmarnic

Nasina astronautka slovenskih korenin bo pri nas preživela osem dni. Poslovila se bo z odlikovanjem in kranjskimi klobasami.

Marjana Hanc, Kranj

NEDELO

ned, 19.05.2013, 09:00

Devetindvajset ur in 17 minut

V zadnjih šestih letih je Sunita Williams poletela v vesolje dvakrat. Leta 2006 z raketoplanom Discovery, v vesolju je takrat bivala kar 195 dni in postavila nov rekord za astronautke, ki še vedno ni presežen. Lani se je z ruskim Sojuzom, ki je poletel iz Bajkonura, spet podala v vesolje in med drugim kot druga ženska doslej prevzela tudi poveljstvo na mednarodni vesoljski postaji (ISS). Z 29 urami in 17 minutami je bila nekaj časa tudi rekorderka v vesoljskih sprehodih med astronautkami. Sunita po indijsko pomeni deklica, ki se lepo vede (pridna deklica; v sanskrtu pomeni tudi uvidevnost, učenost, preudarnost). V slovenščini takšno deklico kličemo sonček – kar ni daleč od Sun-ita.

Brnik – Potniki so nemalo začudeno strmeli v harmonikarja Matica in Urbana iz Hudega grabna, ki sta včeraj pozno popoldne letališki stavbi z venčkom domačih dvigovala temperaturo, medtem ko je skupinica navdušencev v rokah stiskala ameriške zastavice.

Po 40-minutni zamudi je letalo iz Moskve končno prispelo in z njim tudi zelo težko pričakovana potnica: astronautka **Sunita Lyn Williams**, ki ji v domačem Tržiču naklonjeno rečejo kar Sončka.

Takrat sta harmonikarja tako rekoč eksplodirala z Avsenikovo Na Golici in vse navzoče in tudi astronautko, ki se ji je na obraz narisal širok nasmeh, spodbudila k ploskanju.

Po objemih z **Metko Kokalj** in njeno hčerjo Jasmino z zavoda Slovenski astronaut, najbolj zaslužnima, da je znova prispela v Slovenijo, ji je Nina izročila šopek dišečih šmarnic, nato pa se je rokovala z vsemi, ki so to želeli. V prvi izjavi je povedala, da je let minil brez težav in da se zelo dobro počuti tudi zaradi tega, ker je bilo v Rusiji deževno vreme, domovina njene prababice pa jo je pričakala v soncu. »Že z letala sem opazovala čudovite gore in pokrajino, zares sem vesela, da sem spet tu.«

Srečanje z blejskim županom, veslači olimpijci, nato predavanje

Danes dopoldne se bo astronautka najprej srečala z blejskim županom **Janezom Fajfarjem**, se sprehodila do Zake, kjer je načrtovano srečanje z veslači olimpijci, nato si bo ogledala Blejski grad in se peljala s pletnjo do otoka, ob 19. uri pa bo obiskovalcem Festivalne dvorane Bled na predavanju, ki bo simultano prevajano, spregovorila o svojih poletih v vesolje in delu na mednarodni vesoljski postaji, razkrila pa naj bi tudi, kakšna je Slovenija videti iz vesolja.

Lašani čakajo na državljanko Zemlje in vesolja

Sedeminštiridesetletna astronautka Nase in mornariška častnica Sunita Lyn Williams, ki ima po očetu Deepaku Pandyu indijske, po materi Bonnie Zalokar pa slovenske korenine, poročena pa je s pilotom helikopterja Michaelom Williamsom, je v Sloveniji tretjič. Na drugem zelo odmevnem obisku septembra 2009 je obljubila, da se bo v Slovenijo in Leše, kjer je bila rojena njena prababica **Marija Bohinjec**, še vrnila.

Takrat je bila gostja 15. slovenskega festivala znanosti, ki ga je organizirala Slovenska znanstvena fundacija, tokrat pa so za njen osemdnevni obisk »krivi« zagnanci lani ustanovljenega zavoda Slovenski astronaut iz Leš, ki si, kot poudarja predsednica zavoda Metka Kokalj, prizadeva promovirati dosežke astronautov slovenskih korenin in motivirati mlade za poklic astronauta oziroma astronautke.

Njihova največja želja je, da bi v Lešah odkupili prostor, kjer bi lahko uredili center slovenskih astronautov, to je Sunite Williams, **Jerryja M. Linengerja** in **Ronalda Sege**.

Srečanje s Pahorjem in na znanstveniki na IJS

Ko je Nasa sredi aprila potrdila Sunitin obisk v njeni pradomovini, so prizadevni člani začeli iskati in tudi našli sponzorje. V sklopu osemdnevnega obiska bo tako astronautka, ki je kot druga ženska poveljevala na mednarodni vesoljski postaji ISS, najprej obiskala Bled, nato bo v Ljubljani na sprejemu pri predsedniku države **Borutu Pahorju**, nato se bo srečala z znanstveniki na Inštitutu Jožef Stefan.

V torek se bo v Ljubljani najprej srečala z doktorandkami in mladimi doktoricami znanosti, popoldne jo pričakujejo v ajdovskem Pipistrelu, kjer naj bi, če bo ugodno vreme, testirala letalo. Njenega obiska v Biotehniškem centru Naklo, ki bo v sredo, se že veselijo, v petek pa bo v Kulturnem središču evropskih vesoljskih tehnologij v Vitanju. Dan pred odhodom, v soboto, 25. maja, bo obiskala še Tržič in Leše.

Leše so, kot so včeraj na letališču poudarjali tudi domačini, ki so jo pričakali, zapisane zvezdam in Lešani že nestrpno čakajo na »državljanke Zemlje in vesolja«. Ko se je v četrtek popoldne razvedelo, da bo njihovo Sončko, kot ji ljubkovalno rečejo Tržičani, v ponedeljek z medaljo za zasluge odlikoval predsednik države Borut Pahor, je vzvalovilo tudi v zavodu Slovenski astronaut. »To sporočilo čutim kot veliko nagrado za ves trud in prizadevanje, vložena v ta projekt,« je pojasnila Metka Kokalj.

Spominska soba v delu

Sicer pa je v Lešah še ni vse povsem pripravljeno. »Delamo s polno paro: pošiljamo vabila, do konca moramo urediti še hodnik v nekdanji šoli, v kateri je Sunitina spominska soba. Manjka nam še nekaj napisov,« nam je v petek popoldne pojasnila predsednica sveta zavoda **Melanija Primožič**, nekdanja direktorica Tržiškega muzeja.

Spominsko sobo so tako pred kratkim dopolnili s predmeti, ki jim jih je poslala mati Bonnie, v soboto pa bo po spominski sobi voden ogled, na voljo pa bo tudi spominska razstava o **Francu Štruklju**, tržiškem jadralskem pilotu, vrhunskem športniku in priljubljenem učitelju mladih jadrancev. Lešani bodo v soboto poskušali navdušiti tudi čim več obiskovalcev, da bodo sodelovali pri izdelovanju raket, katere bodo s pomočjo društva iz Ljubljane, ki je že lani sodelovalo na astronautskem dnevu, izstrelili na travniku. Upajo, da se bo Sunita tudi podpisala na njihove izdelke.

Prizadevni domačini bodo vse svoje dejavnosti tudi predstavili in tako ne bo manjkalo dobrot, predvsem naj bi se dobro založili s kranjskimi klobasami. Sunitina mati Bonnie in teta **Mary Ann** sta namreč zaslužni, da sta ji decembra 2006 za na Mednarodno vesoljsko postajo priskrbeli

božično presenečenje, v katerem je bila tudi prekajena kranjska klobasa iz mesnice v njenem rojstnem kraju Euclid pri Clevelandu.

Ker so tržiški muzikanti prav tisto soboto vsi zasedeni, bodo zato nastopili sosodje iz Preddvora, Fantje z vasi, pripravili bodo srečelov, na stojnicah pa ne bosta manjkala lešanski zvezdni čaj (receptura ni znana, ve se le, da gre za skrbno nabrane in posušene zdravilne rožice z Dobrče in okolice) in močeradovec.

Melanija Primožič je razkrila, da so Lešani »nekoč zelo radi in vneto namakali močerade v šnops. Gre res za zelo močno žganje, ki menda v manjši količini deluje tudi kot afrodisiak, Lešani pa so ga imeli vedno pri roki, saj so z njim celili rane.

Potem ko je predsednik države že pohitel z odlokom o visokem državnem odlikovanju, katerega ji bo izročil v ponedeljek, vaščani Leš pa so Sončko že septembra 2009 razglasili za svojo prvo častno občanko, smo župana občine Tržič Boruta Sajovica vprašali, ali je možno, da bi postala tudi častna občanka občine Tržič. Pojasnil je, da po veljavnem pravilniku to ni mogoče, saj mora človek zaslužiti to najvišje priznanje tako, da prispeva pri napredku občine. Če bi, recimo, stipendirala pet nepreskrbljenih otrok, financirala obnovo šole ali muzeja, potem morda ... V podporo prostovoljkam, ki so vložile zares veliko truda, se bom v ponedeljek udeležil sprejema pri predsedniku Pahorju, v soboto bomo astronautko sprejeli v Tržiču, ji ga razkazali mesto in peljali na kosilo, je razložil župan.

